

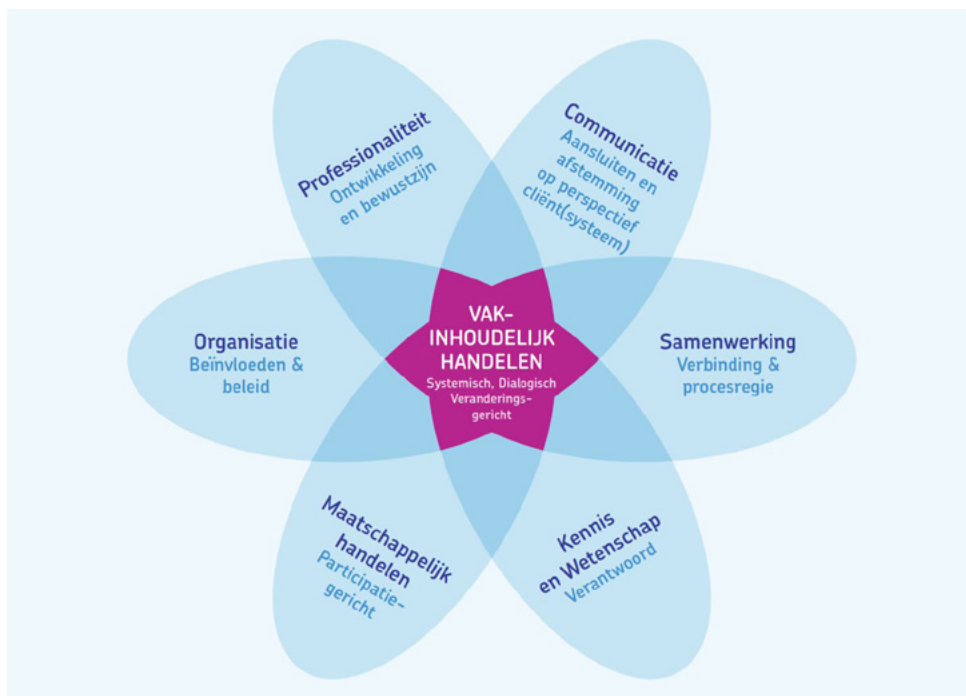

Competentieprofiel NVO Supervisoren

Inleiding

In dit competentieprofiel worden de competenties beschreven waarover een NVO supervisor, geregistreerd in het NVO Kwaliteitsregister supervisoren orthopedagoog-generalist, moet beschikken. De competenties vormen het kader waarmee de kwaliteit van de supervisie geëvalueerd kan worden. Dit competentieprofiel maakt gebruik van het CanMEDS model¹. Dit model kent zeven algemene en universeel geldende competentiegebieden. Per competentie zijn indicatoren aangegeven: waarneembaar gedrag waar die competentie uit blijkt.

Figuur 1: Competentiegebieden CanMEDSmodel

Binnen het CanMEDS model worden de competentiegebieden uitgewerkt in competenties die vervolgens worden geconcretiseerd door gedragsindicatoren. De kernbegrippen uit het CanMEDS model worden hier als volgt beschreven:

Competentiegebieden:

de competentiegebieden beschrijven op welke gebieden er voldoende kennis en vaardigheden moet zijn om in de praktijk goed te kunnen functioneren. De competentiegebieden binnen een competentieprofiel vertonen onderlinge samenhang.

Competentie:

een competentie is een combinatie van kennis, vaardigheid en attitude die een professional moet beheersen en het vermogen deze toe te passen in de dagelijkse praktijk van een specifieke beroepscontext zodat in concrete taaksituaties de gewenste doelen worden bereikt.

Gedragsindicator:

een indicator is waarneembaar en meetbaar gedrag waarmee tot uitdrukking komt dat een professional bepaalde competenties beheerst.

Het Competentieprofiel NVO Supervisoren geeft voor elk van de zeven competentiegebieden aan wat verwacht mag worden van een NVO Supervisor. De competenties die verkregen zijn in het kader van de opleiding tot orthopedagoog-generalist worden hierin niet beschreven. Een NVO Supervisor wordt geacht bekend te zijn met de beroepscompetentieprofielen van de NVO Orthopedagoog en de Orthopedagoog-Generalist.

¹ ➔ CanMEDS = Canadian Medical Education Directions for Specialists.

Competentieprofiel NVO Supervisoren

COMPETENTIEGEBIED 1: VAKBEKWAAMHEID ALS SUPERVISOR NVO-ORTHOPEDAGOOG EN/OF ORTHOPEDAGOOG-GENERALIST

De supervisor combineert vakinhoudelijke kennis en vaardigheden met didactische vaardigheden

Competenties	Gedragsindicatoren
<p>1.1: De supervisor heeft specifieke kennis en kunde met betrekking tot supervisie geven aan NVO orthopedagogen en/of orthopedagogen-generalist.</p>	<p>Dit betekent dat de supervisor:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1.1.1 een door de NVO geaccrediteerde supervisorenopleiding heeft gevolgd; 1.1.2 door middel van reflectie periodiek zijn persoonlijke leerbehoefte vaststelt, planmatig deelneemt aan deskundigheidsbevordering en het effect daarvan evalueert; 1.1.3 de focus van de supervisant richt op de integratie van het persoonlijke en professionele leren; 1.1.4 de supervisant leert een goede supervisie vraag te formuleren; 1.1.5 reflectie van de supervisant op het eigen functioneren bevordert waarbij diens context, positie, houding en handelen als NVO orthopedagoog of orthopedagoog-generalist centraal staat (het innemen van een metapositie); 1.1.6 de supervisant gebruik leert maken van universele orthopedagogische diagnostiek- en behandelmethoden, niet zijnde werkbegeleiding; 1.1.7 (tegen)overdracht en eigen gevoelens tijdens het superviseren herkent en hanteert; 1.1.8 een metapositie inneemt ten aanzien van rollen en posities in het supervisieproces. 1.1.9 (parallel)processen in supervisie en ingebrachte orthopedagogische casussen herkent en bespreekbaar maakt; 1.1.10 het supervisieproces, met in achtneming van de onafhankelijkheid van de supervisor, aan laat sluiten bij de context van de werksetting en een eventuele opleiding van de supervisant; 1.1.11 supervisiemodellen hanteert en benut die aansluiten bij het leerproces van de supervisant.
<p>1.2: De supervisor heeft, naast kennis en kunde op basis van de (her)registratie in het kwaliteitsregister van de NVO en/of het BIG-register Orthopedagoog-Generalist, didactische kennis en vaardigheden.</p>	<p>Dit betekent dat de supervisor:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1.2.1 de didactische principes van competentiegericht leren leert en toepast; 1.2.2 de supervisant uitnodigt tot het vinden van een eigen stijl en werkwijze als NVO orthopedagoog of orthopedagoog-generalist; 1.2.3 aansluit bij de persoonlijke leerdoelen, leerstijl en leerontwikkeling van de supervisant; 1.2.4 op een constructieve manier feedback geeft in aansluiting op de leerdoelen en leerwensen van de supervisant; 1.2.5 verschillende werkvormen en didactische interventies hanteert (zoals rollenspel en audiovisueel materiaal) die zich onderscheiden van werkbegeleiding en leertherapie om het leerproces van de supervisant te begeleiden en te sturen; 1.2.6 de supervisie, indien wenselijk, bijstelt op basis van feedback van de supervisant.

COMPETENTIEGEBIED 2: COMMUNICATIE

De supervisor communiceert helder, constructief en effectief over alle aspecten die de supervisie aangaan.

Competenties	Gedragsindicatoren
<p>2.1: De supervisor creëert een veilige leeromgeving die bijdraagt aan een effectieve werkrelatie en heldere communicatie over de voortgang van het leerproces.</p>	<p>Dit betekent dat de supervisor:</p> <ul style="list-style-type: none"> 2.1.1 een veilige en uitdagende leeromgeving creëert waarin de supervisant respectvol bejegend wordt; 2.1.2 de feedback van de supervisant gebruikt om het eigen functioneren als supervisor verder te verbeteren; 2.1.3 aansluit bij interactiestijl en het ervaringsniveau van de supervisant, rekening houdend met de culturele en etnische achtergrond van de supervisant, waarbij bewustzijn wordt gecreëerd van het feit dat de supervisant onderdeel is van het systeem en derhalve de eigen normen, waarden en valkuilen moet kennen. 2.1.4 lastige en belemmerende interactiepatronen en parallelprocessen in de supervisie relatie onderkent en bespreekt; 2.1.5 de voortgang van het leerproces van de supervisant op constructieve wijze bespreekt, bijvoorbeeld via onderbouwde beoordelingen van het supervisieproces; 2.1.6 goed balanceert tussen de noodzaak van het geven van instructie ten opzichte van het geven van steun en waardering voor de eigen ideeën van de supervisant.

COMPETENTIEGEBIED 3: SAMENWERKING

De supervisor vervult zijn rol binnen een bredere context zoals: de opleiding van de supervisant en/of de eisen voor (her)registratie SKJ, NVO orthopedagoog of OG BIG.

Competenties	Gedragsindicatoren
<p>3.1: De supervisor neemt de door de opleiding van de supervisant of de (beoogde) kwaliteitsregisters gestelde regels/eisen in acht.</p>	<p>Dit betekent dat de supervisor:</p> <ul style="list-style-type: none"> 3.1.1 indien van toepassing, kennis neemt van het opleidingsplan van de supervisant, incl. welke competenties (en op welk niveau) de supervisant moet/wil ontwikkelen; 3.1.2 overlegt met andere functionarissen betrokken bij de opleiding van de supervisant, zoals praktijkopleider en desgewenst werkbegeleider, voor zover noodzakelijk voor een adequate uitvoering van de supervisie en met toestemming van de supervisant; 3.1.3 de dualiteit c.q. het spanningsveld 'creëren van een veilige leeromgeving' versus 'toetsen en beoordelen' bespreekbaar maakt en hanteert; 3.1.4 in geval van problemen afstemt met andere betrokken partijen, voor zover noodzakelijk. 3.1.5 bij ernstige zorgen (bijvoorbeeld bij conflict van plichten) de toestemming van de supervisant beredeneerd overslaat.

COMPETENTIEGEBIED 4: KENNIS EN WETENSCHAP

De supervisor houdt zijn deskundigheid als supervisor én als orthopedagoog-generalist bij en volgt de relevante ontwikkelingen in het werkveld.

Competenties	Gedragsindicatoren
<p>4.1: De supervisor heeft actuele kennis van relevante ontwikkelingen in het werkveld en beschikt over actuele kennis en kunde om zijn rol als NVO supervisor optimaal te kunnen vervullen.</p>	<p>Dit betekent dat de supervisor:</p> <ul style="list-style-type: none"> 4.1.1 op de hoogte is en blijft van (beleids-)ontwikkelingen en wijzigingen in wet- en regelgeving; 4.1.2 op de hoogte is van didactische principes van competentiegericht opleiden; 4.1.3 op de hoogte is van de verschillende theoretische visies op supervisie aan orthopedagogen(-generalist) en kan van daaruit reflecteren op het eigen handelen; 4.1.4 orthopedagogische theorie verbindt met de praktijk van de supervisant en de supervisie; 4.1.5 de supervisant leert om diagnostiek en behandelmethoden toe te passen, met inachtneming van wet- en regelgeving; 4.1.6 zorgdraagt voor de instandhouding en ontwikkeling van deskundigheid m.b.t. zowel orthopedagogen-generalist als supervisie, rekening houdend met relevante ontwikkelingen in het veld en regelgeving.

COMPETENTIEGEBIED 5: MAATSCHAPPELIJK HANDELEN

De supervisor heeft als opleider én als orthopedagoog-generalist een voorbeeldfunctie.

Competenties	Gedragsindicatoren
<p>5.1: De supervisor heeft kennis van de voor de beroepsgroep geldende beroepscode², en zo nodig wet- en regelgeving en de eisen vanuit de opleiding van de supervisant.</p>	<p>Dit betekent dat de supervisor:</p> <ul style="list-style-type: none"> 5.1.1 handelt naar de geldende wet- en regelgeving, beroepscode en de regelgeving van de door de supervisant gevolgde opleiding; 5.1.2 als onderdeel van de supervisie aandacht schenkt aan de voor de supervisant geldende beroepscode en wet- en regelgeving w.o. de Jeugdwet en de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz) en het verenigings- en/of BIG-tuchtrecht; 5.1.3 hij alleen een positieve beoordeling afgeeft als de supervisant voldoende vorderingen heeft gemaakt passend bij de fase van de opleiding (poortwachtersfunctie van de professie); 5.1.4 op de hoogte is van regelgeving in het omgaan met onvoldoende vordering bij de supervisant; 5.1.5 rekening houdt en afstemt op de positie van de supervisant in culturele, sociale en ethische zin.

² NVO leden zijn gehouden aan de NVO beroepscode (➔ www.nvo.nl/kwaliteit/beroepscode-en-tuchtrecht)

COMPETENTIEGEBIED 6: ORGANISATIE

De supervisor zorgt voor een adequate organisatie van de supervisie.

Competenties	Gedragsindicatoren
<p>6.1: De supervisor is voldoende beschikbaar in tijd voor de supervisie en bewaakt de organisatorische randvoorwaarden voor de start en de continuïteit van de supervisie.</p>	<p>Dit betekent dat de supervisor:</p> <ul style="list-style-type: none"> 6.1.1 ingeval van een opleiding, zich er voor de aanvang van de supervisie van vergewist dat de opleiding gerelateerde verantwoordelijkheden in de werksetting van de supervisant goed geregeld zijn; 6.1.2 voor aanvang van de supervisie heldere afspraken maakt m.b.t het aantal zittingen, de frequentie van de zittingen, de inhoud van de supervisie, de werkwijze, reflectie, verslag en inbreng, de evaluatiemomenten en feedback, de wijze waarop evaluaties worden besproken en vastgelegd, omgang met eventuele verhinderingen en de betaling; 6.1.3 de supervisant informeert over de te volgen procedure indien het de supervisor en supervisant niet lukt om in het geval van meningsverschil of conflict tot een passende oplossing te komen; 6.1.4 de gemaakt afspraken zo nodig vastlegt in een supervisiecontract.
<p>6.2: De supervisor organiseert de supervisie zo dat kwaliteit en continuïteit in het leerproces van de supervisant gewaarborgd is.</p>	<p>Dit betekent dat de supervisor:</p> <ul style="list-style-type: none"> 6.2.1 de leerbehoefte en leervragen van de supervisant inventariseert waarbij geverifieerd wordt of de expertise van de supervisor hier voldoende bij aansluit en er sprake is van voldoende overeenkomsten om tot een goede werkrelatie te kunnen komen; 6.2.2 met de supervisant bespreekt hoe de verantwoordelijkheden in de werksetting van de supervisant zijn geregeld en hoe de supervisie daarbij aansluit; 6.2.3 met de supervisant bespreekt hoe de supervisie zich verhoudt tot de werkbegeleiding die de supervisant eventueel ontvangt; 6.2.4 de voortgang van de supervisant evalueert (na 3 keer, halverwege en bij afsluiting); 6.2.5 zich bewust is van de rollen die hij kan innemen en in staat is om deze meer/minder in te nemen afhankelijk van de focus van de supervisie en ondersteuningsbehoefte van de supervisant; 6.2.6 de supervisant systematisch kan aanzetten tot reflecteren op het functioneren in de werkcontext met betrekking tot de grenzen van de professionele en persoonlijke mogelijkheden; 6.2.7 evt. parallelle processen kan onderkennen en kan hanteren/bespreekbaar maken.

COMPETENTIEGEBIED 7: PROFESSIONALITEIT

De supervisor zorgt gaat uit van inhoudelijke, beroepsethische en juridische kwaliteitseisen en neemt de eigen professionele en persoonlijke grenzen in acht.

Competenties	Gedragindicatoren
<p>7.1: De supervisor neemt de eigen professionele en persoonlijke grenzen in acht.</p>	<p>Dit betekent dat de supervisor:</p> <p>7.1.1 de supervisie alleen start als de supervisor hier voldoende tijd voor vrij kan maken en kan voldoen aan de algemene voorwaarden die vanuit de opleiding of het kwaliteitsregister van de supervisant aan de supervisor worden gesteld;</p> <p>7.1.2 de juiste balans houdt tussen professionele betrokkenheid en persoonlijke distantie;</p> <p>7.1.3 de grenzen bewaakt tussen supervisie, werkbegeleiding en leertherapie;</p> <p>7.1.4 adequaat omgaat met culturele en etnische verschillen en diversiteit, zowel in de supervisie relatie als in de bespreking van de ingebrachte orthopedagogische casussen;</p> <p>7.1.5 zich bewust is van het verschil in positie en macht tussen supervisor en supervisant en hier in geen geval misbruik van maakt.</p>
<p>7.2: De supervisor herkent en kan omgaan met ethische dilemma's.</p>	<p>Dit betekent dat de supervisor:</p> <p>7.2.1 ethische aspecten van de ingebrachte orthopedagogische casussen herkent en bespreekt en hierbij verwijst naar de relevante artikelen uit de beroepscode, bijvoorbeeld die over toestemming voor behandeling, informatieverstrekking en beroepsgeheim;</p> <p>7.2.2 ethische dilemma's met betrekking tot het supervisiecontract herkent en bespreekbaar maakt en zo nodig collegiale consultatie inzet;</p> <p>7.2.3 rollen die conflicteren met de rol van supervisor vermijdt.</p>
<p>7.3: De supervisor reflecteert systematisch op het eigen handelen als supervisor.</p>	<p>Dit betekent dat de supervisor:</p> <p>7.3.1 de supervisant expliciet vraagt om feedback en dit inzet om het eigen functioneren te verbeteren;</p> <p>7.3.2 bewust is van de eigen mogelijkheden en beperkingen als supervisor (zowel professioneel als persoonlijk) en eventuele knelpunten en dilemma's tijdig bespreekt in een collegiaal overleg (bijvoorbeeld intervisie);</p> <p>7.3.3 eigen gevoelens t.a.v. de supervisant en t.a.v. specifieke methodieken en behandelcontexten signaleert en zo nodig gebruikt t.b.v. het supervisieproces.</p>

Bij het samenstellen van het Competentieprofiel NVO Supervisoren is gebruik gemaakt van het Competentieprofiel Supervisoren Psychotherapeuten dat in 2018 is opgesteld door de Nederlandse Vereniging voor Psychotherapie (NVP), het Competentieprofiel supervisor GZ, het Competentieprofiel Supervisoren NVRG van de Nederlandse Vereniging voor Relatie- en Gezinstherapie en het Competentieprofiel tbv cursus Supervisie geven aan gedragswetenschappers Pluryn.

Colofon

Ontwerp en vormgeving:

de Toekomst

www.detoekomst.nl

Uitgave:

Nederlandse vereniging van

pedagogen en onderwijskundigen

Churchillaan 11

3527 GV Utrecht

t (030) 232 24 07

info@nvo.nl

www.nvo.nl

Copyright © 2024 NVO Nederlandse Vereniging van
Pedagogen en Onderwijskundigen

Niets uit deze publicatie mag worden gekopieerd of
gedeeld zonder voorafgaande toestemming van de NVO.